

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

THE NATIONAL ASSOCIATION OF THE ROMANIAN BARS

L'UNION NATIONALE DES BARREAU DE ROUMANIE

Nr. 68-AUT-2020

Data: 25.02.2020

Către

Comisia pentru cercetarea abuzurilor, combaterea corupției și petiții

Senatul României

*În atenția Domnului Președinte,
Dl. Senator Iancu CARACOTA*

Stimate Domnule Președinte,

Prin adresa nr 487 din 12.12.2019, înregistrată la UNBR sub nr. 68-AUT-2020/18.02.2020, Comisia pentru cercetarea abuzurilor, combaterea corupției și petiții din cadrul Senatului României a solicitat Uniunii Naționale a Barourilor (UNBR) să clarifice următoarele aspecte:

1. Dacă UNBR are cunoștință de circumstanțele în care s-a produs decesul dlui avocat Ernest Andrei Moldoveanu
2. Care este poziția UNBR cu privire la audierea maraton care a avut loc la sediul DIICOT – Biroul Teritorial Târgoviște, din data de 3 decembrie 2019, care a început la 10 AM și s-a terminat a doua zi la 7.30-8.00 AM
3. Ce soluții concrete propune UNBR pentru a nu se mai repeta asemenea situații.

I. Cu privire la prima întrebare, respectiv circumstanțele în care s-a produs decesul dlui avocat Ernest Andrei Moldoveanu.

Decesul dlui Avocat Ernest Andrei Moldoveanu a survenit ca urmare a unui accident de circulație. Domnul avocat se întorcea dimineața de la sediul DIICOT Dâmbovița de la audieri care au început marți, 3 decembrie la ora 10,00, starea de oboseală accentuată acumulându-se după o noapte întreagă petrecută pe culoarele structurii de parchet, așteptând audierea clientului său. Din cauza oboselii acumulate ca urmare a concentrării la o ora nefirească pentru lucru, dl avocat a atipit la volan iar vehiculul pe care îl conducea a intrat într-un camion, domnul avocat pierzându-și viața. Nu cunoaștem exact motivele care au condus la audieri la ore târzii ori de ce nu s-a comunicat avocaților ordinea audierii, ora aproximativă la care se audiau suspecții sau martorii asistați de avocați. Știm însă că în principiu, justiția este diurnă, caracterul nocturn fiind de evitat pentru asigurarea **efectivă** a dreptului la apărare, a dreptului la un proces echitabil, a dreptului la viață și sănătate al tuturor participanților la proces, al drepturilor prevăzute în legislația muncii.

Palatul de Justiție, București, Sector 5, Splaiul Independenței nr. 5, Cod poștal 050091

Tel: (+4) 021/316-0739; 316-0740; 313-4875; Fax: (+4) 021/313-4880;

E-mail: unbr@unbr.ro; Website: www.unbr.ro

U.N.B.R. este operator de date personale înregistrat sub nr.: 34779, 34781, 34782, 34783.

- II. Cu privire la a doua întrebare: Care este poziția UNBR cu privire la audierea maraton care a avut loc la sediul DIICOT – Biroul Teritorial Târgoviște din data de 3 decembrie 2019, care a început la 10 AM și s-a terminat a doua zi la 7.30-8.00 AM**

În ceea ce privește poziția UNBR față de audierea maraton, precizăm că problema suprasolicitării avocaților în exercițiul profesiei la sediul parchetelor sau al instanțelor este mai veche și a rămas în permanență pe agenda UNBR.

În acest context, dorim să reiterăm Apelul Congresului Avocaților privind respectarea dreptului avocaților la normarea timpului de lucru, asigurarea efectivității dreptului la apărare și a dreptului la un proces echitabil prin modalitățile de organizare a activității judiciare:

Congresul Avocaților, întrunit la 26 martie 2016, a adresat un APEL către Guvernului României, Ministerului Public, Consiliului Superior al Magistraturii și tuturor magistraților să respecte drepturile fundamentale ale justițiabilitelor la apărare și la un proces echitabil precum și drepturile avocaților la normarea timpului de lucru.

Argumentele care stau la baza acestui APEL sunt următoarele:

1. Recomandarea C.C.J.E. din cadrul Avizului 16 (2013) în ceea ce privește stabilirea termenelor de procedură, prin dezvoltarea unor **audieri planificate** pentru a facilita, în interesul părților, o cooperare efectivă între judecători și avocați;

2. Art. 6.3. din Convenția Europeană a Drepturilor Omului care prevede că orice acuzat are dreptul să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale și jurisprudența relevantă a Curții Europene din cauza *Makhfi c. Franței*, în care s-a reținut că nu au fost îndeplinite exigențele unui proces echitabil, în special aceleia privind dreptul la apărare și dreptul la egalitatea de arme, întrucât "este esențial ca nu doar acuzatul, ci și apărătorul său, să asiste la audieri, să răspundă la întrebări și să pledeze fără a fi într-o stare avansată de oboseală. De asemenea, este crucial ca judecătorii și jurații să beneficieze de întreaga lor capacitate de concentrare și de atenție pentru a putea urmări dezbatările și judecata limpede."

3. **Dispozițiile art. 215 teza a doua, C. pr. civ.** care prevăd că lista cu procesele va cuprinde intervale orare orientative fixate pentru strigarea cauzelor și împrejurarea că, până în prezent, nu au fost luate măsuri concrete de natură organizatorică la nivelul instanțelor și/sau la nivel normativ de către C.S.M. în cadrul Regulamentului de ordine interioară al instanțelor;

4. *Necesitatea asigurării previzibilității orei de desfășurare a proceselor, în scopul mai bunei organizări a agendei zilnice a avocaților astfel încât prezența acestora să fie asigurată chiar și în condițiile programării concomitente a cauzelor la mai multe săli de judecată, cu citarea tuturor participanților la aceiași oră;*

5. *Faptul că suprasolicitarea fizică și psihică a avocaților, nevoiți să aștepte dure de prelungite de timp nenormat în sediile instanțelor, datorită imprevizibilității orei de desfășurare a proceselor, este de natură să afecteze calitatea prestației avocațiale cu consecința încalcării dreptului la apărare efectivă al justițiabilului;*

6. *Necesitatea respectării dreptului la muncă al avocatului, a cărui specificitate este prezența uneori în fața mai multor instanțe, în săli de judecată diferite, deplasări între instanțe în același interval orar, ceea ce implică un efort considerabil de organizare și programare;*

7. *Împrejurarea că efectivitatea dreptului la apărare are ca premisă, de cele mai multe ori, alegerea de către justițiabil a unui avocat în considerarea persoanei acestuia, situație care exclude substituirea avocatului, fără acordul prealabil al clientului și în timp util;*

8. *Realitatea și specificitatea muncii avocaților a căror activitate continuă cu mult peste o durată normată și normală a timpului zilnic de lucru, după terminarea procedurilor ce se desfășoară în instanțe sau la parchet, în cabinetele proprii, în scopul pregătirii dosarelor și pentru asigurarea activităților ce țin de acordarea de consultații juridice, documentare, redactare etc. ;*

9. *Necesitatea respectării timpului de muncă normal al avocatului, aflat într-o evidentă dependență de organizarea și activitatea efectivă a instanțelor și parchetelor;*

10. *Regulile minime privind timpul de lucru, pauzele, cerințe generale minime de securitate și de sănătate pentru organizarea timpului de lucru prevăzute de Directiva 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru, incidente cel puțin în cazul avocaților care prestează activități în Serviciul de Asistență Judiciară;*

11. *Necesitatea aplicării, în procedurile judiciare penale în care participă avocații, a Recomandărilor Organizației Internaționale a Muncii privind organizarea timpului de lucru, inclusiv cele referitoare la munca de noapte, care pornesc de la următoarele premise:*

– organismul uman este, în timpul noptii, mai sensibil la perturbațiile de mediu și la anumite forme solicitante de organizare a muncii, astfel încât perioadele lungi de

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

THE NATIONAL ASSOCIATION OF THE ROMANIAN BARS

L'UNION NATIONALE DES BARREAUX DE ROUMANIE

muncă în această perioadă pot afecta sănătatea și pot periclită securitatea la locul de muncă;

- este necesară limitarea duratei muncii de noapte, inclusiv orele suplimentare;
- modalitățile de muncă specifice pot avea efecte dăunătoare asupra securității și sănătății celor ce muncesc iar organizarea muncii după un anumit ritm trebuie să ia în considerare principiul general al adaptării muncii fiecărei persoane;
- nivelul de protecție în materie de securitate și sănătate în muncă trebuie să fie sporit în cazul muncii nocturne.

Având în vedere toate aceste aspecte, Congresul Avocaților 2016 solicită **Guvernului României, Ministerului Public, Consiliului Superior al Magistraturii și tuturor magistraților să respecte drepturile fundamentale ale justițiabililor la apărare și la un proces echitabil precum și drepturile avocaților sub aspectele mai sus enunțate.**

De asemenea, solicită Ministerului Justiției, Consiliului Superior al Magistraturii și Inspecției Judiciare să urmărească, potrivit legii, luarea măsurilor necesare de organizare și funcționare a instanțelor și parchetelor în concordanță cu cerințele respectării drepturilor și dispozițiilor legale evocate în expunerea de motive mai sus menționată;

Congresul Avocaților solicită Consiliului Superior al Magistraturii să reglementeze, prin CAPITOLUL III: Desfășurarea activității administrativ-judiciare a instanțelor din cadrul Regulamentului de ordine interioară al instanțelor, **modalitatea de punere în aplicare a dispozițiilor art. 157 alin. (1) lit. d) teza finală și art. 215 Cod Procedură Civilă, sub aspectul stabilirii intervalelor orare de împărțire a listei de ședință, despre care participanții urmează a fi înștiințați prin citătie.**

Pentru considerentele menționate în expunerea de motive, aceste proceduri urmează să fie aplicate, pe cât posibil, și în materie penală.

Consiliul U.N.B.R. și Comisia Permanentă au primit mandat să solicite tuturor autorităților mai sus menționate măsuri concrete de natura a garanta realizarea obiectivelor acestui apel.

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

THE NATIONAL ASSOCIATION OF THE ROMANIAN BARS

L'UNION NATIONALE DES BARREAUX DE ROUMANIE

III: Cu privire la cea de a treia întrebare din adresa Comisiei pentru cercetarea abuzurilor, combaterea corupției și petiții, respectiv „Ce soluții concrete propune UNBR pentru a nu se mai repeta asemenea situații?” acestea sunt următoarele:

1. Completarea art. 106 din Codul de procedură penală care prevede măsuri de protecție a sănătății persoanelor ascultate. **Considerăm că aceleași măsuri de protecție le-ar putea fi aplicate și avocaților.** De aceea, propunem completarea acestei dispoziții astfel:

„dacă în timpul audierii unei persoane, aceasta sau avocatul acesteia prezintă semne vizibile de oboseală excesivă sau simptomele unei boli care îi afectează capacitatea fizică ori psihică de a participa la ascultare, organul judiciar dispune întreruperea ascultării...”

O astfel de reglementare ar putea fi extinsă inclusiv pentru judecători și procurori.

În argumentarea acestei soluții, invocăm decizia CEDO [Makhfi c. Franței](#) din 19.01.2005, în care s-a reținut că nu au fost îndeplinite exigențele unui proces echitabil, în special aceleia privind dreptul la apărare și dreptul la egalitatea de arme, întrucât „este esențial ca nu doar acuzatul, ci și apărătorul său, să asiste la audieri, să răspundă la întrebări și să pledeze fără a fi într-o stare avansată de oboseală. De asemenea, este crucial ca judecătorii și jurații să beneficieze de întreaga lor capacitate de concentrare și de atenție pentru a putea urmări dezbatările și judeca împede”.

2. Adrese din partea Comisiei pentru cercetarea abuzurilor, combaterea corupției și petiții din cadrul Senatului României și din partea UNBR către Guvernul României, Ministerul Public, Consiliul Superior al Magistraturii prin care să se insiste asupra respectării drepturilor fundamentale ale justițiabilitelor la apărare și la un proces echitabil precum și a drepturilor avocaților sub aspectele mai sus enunțate.

3. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, DIICOT și DNA ar trebui să transmită tuturor unităților de parchet solicitarea de a respecta drepturile fundamentale ale omului, respectiv a următoarelor astfel de drepturi:

- ❖ Dreptul la apărare **efectivă** a suspectului, inculpatului, persoanei vătămate, părții civile, părții responsabile civilmente și a altor participanți din cadrul procesului penal, garantat de art. art. 24 alin. (1) din Constituție și CEDO;

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

THE NATIONAL ASSOCIATION OF THE ROMANIAN BARS

L'UNION NATIONALE DES BARREAUX DE ROUMANIE

- ❖ Dreptul la respectarea duratei normale a zilei de lucru, garantat de art. 41 alin. (3) din Constituție Durata normală a zilei de lucru este, în medie, de cel mult 8 ore. Considerăm că după 8 ore de muncă în exercițiul profesiei de avocat la sediul instanțelor și parchetelor, inclusând timpul de așteptare până la strigarea cauzei sau până la audierea clientului, acestea trebuie oprite, pe o durată de cel puțin 8-12 ore, după caz, și reluate după acest interval; *în cazul în care audierile în anumite cauze durează mai mult de 8 ore, acestea se vor opri și vor fi reluate a doua zi, dar nu mai devreme de 8 ore și nici înainte de ora 8 dimineața a zilei următoare.*

În concluzie, soluțiile pentru a nu se mai repeta asemenea situații constau în respectarea legislației deja existente și implementarea efectivă a acesteia la nivelul instanțelor și parchetelor, precum și în inițierea unor propuneri de modificare legislativă, astfel încât să fie respectate drepturile avocatului la protecția sănătății și la un timp de muncă de 8 ore în exercițiul atribuțiilor de serviciu la instanțe și parchete, inclusând timpul de așteptare până la strigarea cauzei sau până la audierea clientului.

Cu considerație,

Av. dr. Traian C. BRICIU

Președintele Uniunii Naționale a Barourilor din România

